

FELVIDÉKI MAGYAROK

JELÉN – LÉT

2022 / IV. Elektronikus folyóirat

Készítette a Szövetség a Közös Célokért a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

200 éve született Petőfi Sándor

Részlet Jan Styka és társai 1897-ben festett Erdélyi körképéről

Tisztelt Olvasóink,

a Felvidéki Magyarok 2022/4. számával 46. alkalommal jelenik meg elektronikus folyóiratunk.

Idén két tematikus (népszámlálás, illetve önkormányzati és megyei választásosok) jelentkeztünk, most "olvasmányosabb" tartalommal jelentkeztünk.

Először a házuk táján nézünk szét, közgyűlést tartott a Szövetség a Közös Célokért, amely után – immár másodszor – sor került a Pogány Erzsébet-díj kiosztására is.

Örömmel, szeretettel és tisztelettel köszöntjük legendás színművészüNKet, Dráfi Mátyást nyolcvanadik születésnapja alkalmából. Az ünnepelttel terjedelmes beszélgetést közlünk.

A háborús világban jó olvasni a békevágyra törekvő híreket. Szent Ferenc pápa felhívása kétségkívül ide tartozik. Ugyanakkor amellet sem mehetünk el szó nélkül, hogy Kárpátalján a munkácsi várról elvitték a turulmadarat. Társadalmi témájú írásaink között visszatekintünk arra is, hogy mi történt a berlini fal leomlásától a mai migránsválságig.

Szlovákia kormányzati politikájával csak egy rövid cikk erejéig foglalkozunk. Nem is érdemes, hiszen jelen pillanatban Szlovákiának bizalmát vesztett, ügyvivő kormánya van, amelynek külügyminiszterének az az egyik fő problémája, hogy milyen sálat hord Magyarország miniszterelnöke a hazájában rendezett futballmérkőzésen.

Európai szemlénk ezúttal a visegrádi együttműködés helyzetét nézi, amiből remélhetőleg mind a négy tagország sokat profitál majd.

És vajon milyen a valódi karácsonyi ünnepek ereje? Erről a kérdérről Dániel Erzsébet osztja meg gondolatait.

Kétszáz éve született lánglelkű költőnk Petőfi Sándor (1823. január elsején keresztelték meg Kiskőrösön). Előtte tisztelgünk egyébként címlapunkkal is, melyen egy kevésbé ismert képét közöljük. Pontosabban az Erdélyi körlép őt ábrázoló részletéről van szó, a teljes képet 1897-ben festette 120 x 5 méteres vászonra munkatársaival Ján Styka festőművész. A lengyel alkotó művén természetesen Bem József tábornok is ott van, a körkép egyébként az 1849. március 11-i nagyszebeni ütközetet ábrázolja. Három Petőfi-cikkkel zárjuk kiadványunkat, az elsőben Duray Mikós gondolatai olvashatóak, a másodikban visszatekintünk a jászói szabadegyetem Petőfi-megemlékezésére, a harmadikban pedig Szarka Gyula felvidéki Kossuth-díjas művész új, Petőfi-dícsérete c. albumára hívjuk fel a figyelmet.

Elektronikus folyóiratunk a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelent meg.

Olvasóinkban békés új esztendőt kívánunk!

A szerkesztők

A SZAKC a Csallóközi Múzeumban tartotta közgyűlését

Dunaszerdahelyen tartotta meg soron következő közgyűlését a Szövetség a Közös Célokért társulás, melynek tagszervezetei 3-3 küldöttel képviselheték intézményüket. A helyszínválasztás nem véletlenül a Csallóközi Múzeumra esett.

Gubik László, a SZAKC elnöke köszöntőjében mindenk előtt kiemelte, hogy a felvidéki civil szféra egyik fontos ernyőszervezetének, a SZAKC-nak is nagyon fontosak a választási eredmények, így szívből gratulált a megválasztott önkormányzati képviselőknek az elért eredményekhez, s mindenkinek jó munkát kívánt.

Forró Krisztián, a Szövetség párt elnöke (a Szövetség is tagszervezete a SZAKC társulásnak) hozzászólásában megjegyezte, hogy az elért eredmény a közösségünk sikere. Az elkövetkező időszaknak is munkával kell eltelnie ahhoz, hogy a parlamentbe is bejusson a párt, mely támogatja az előrehozott választást, mert véleménye szerint kormányváltásra van szükség. „Az elkövetkező időszakot is át fogjuk vészelní, s el fogunk jutni oda, hogy a közösségünknek lesz parlamenti képviselője is” – szögezte le.

A SZAKC Királyhelmectől Pozsonyig fogja össze a szervezeteket és több városban területi irodát működtet céljai megvalósítása érdekében.

A résztvevő küldötteket **Gubik László**, a SZAKC elnöke köszöntötte. A gazdasági beszámolót Losonszky Margit gazdasági vezető tartotta meg. Az ellenőrző bizottság nevében Ba-

logh Gábor adott számot. A szakmai tevékenységről **Hideghéthy Andrea**, a SZAKC ügyvezető igazgatója szólt. Mint az ügyvezető igazgató kifejtette, a SZAKC tevékenységével elsősorban a nemzetpolitikai akaratot szeretné a Felvidéken elérhetővé tenni. A hagyományos feladatok mellett kiemelte, hogy egyfajta szociális tevékenység felé is nyitottak.

Hideghéthy Andrea szólt a Felvidéki Lelki Elsősegély Telefonszolgálatról, a menstruációs szegénység kapcsán indított kampányról, az Egészségre fel! és a Kultúrával az akadályok ellen, mozgáskorlátozottakkal kapcsolatos pályázatokról. Utóbbi kapcsán kiemelte, hogy önszervező csoport is alakult, illetve Párkányban érzékenyítő napot is szerveztek. Ezen túl a nyár folyamán csapatépítő rendezvények, konferenciák, családi napok valósultak meg a társulás szervezésében. Csatlakoztak az Emeld a gyereket a magasba! akcióhoz, hogy prezentálják, a gyermekvállalás örömét.

A SZAKC irodái a Köldökzsinór program keretében segítő tevékenységet végeznek, hogy minél több újszülöttet bekapcsoljanak a programba, mely a magyarigazolványhoz kötött. Az elmúlt húsz évben 140 ezer magyarigazolvány-kérelmet bonyolítottak le, ebből az elmúlt időszakban 1241 igénylés érkezett.

Érdekességként megjegyezte, minden hónap első szerdáján élőben közvetítik az Esterházy János boldoggá avatásáért felajánlott szentmisét, így több ezer embert érnek el. A közvetítésre elsősorban a Felvidék.ma közösségi oldalán kerül sor, amelynek 62 800 követője van.

Beszámoltak a felvidéki közművelődésért november 10-én tartott szakmai napról, mely tanácskozásra a MAMSZE-vel együttműködve, szintén a Csallóközi Múzeumban került sor.

Mint kifejtették, nagyon nagy szellemi és kulturális bázis van a Felvidéken, amelynek a gondozása komoly szakmai odafigyelést és anyagi forrást igényelne. A SZAKC a MAMSZE-vel együttműködve szeretné minél szorosabbra fűzni a kapcsolatot azokkal a szervezetekkel is, amelyek segítségére tudnak lenni abban, hogy a művészek hagyatékát feltérképezzék. A múzeumok a hagyaték gondozást nem tudják felvállalni, mivel más intézményes feladataik vannak. Továbbá létre szeretnének hozni egy olyan katalógust, amelyet fel tudnak ajánlani múzeumoknak, hogy évfordulók alkalmával kiállításokat tudjanak szervezni. Ezúttal első ilyen kezdeményezésként Schrantz György műveit tekinthetik meg a Csallóközi Múzeumban.

„A képzőművésznek elhunytá óta most van először kiállítása. Nem engedhetjük, hogy feledésbe merüljenek ezek a hagyatékok” – szögezte le Hideghéthy Andrea.

A téma kapcsán **Kovács Csonga Anikó**, a MAMSZE elnöke reményét fejtette ki, hogy a munkát a SZAKC társulással folytathatják, mert az ügyvezető igazgatóban komoly szakmai partnerre talált. Köszönetet mondott a SZAKC-nak, hogy ezt a témát felkarolta.

Új tagszervezetként a Magyar Örökség-díjjal kitüntetett királyfiakarcsai Petőfi Baráti Társulás jelezte csatlakozási igényét a SZAKC-hoz, melyet a közgyűlés egyhangúlag elfogadott. A szervezetet, melynek 220 tagja van, **Szerencsés Magdolna** mutatta be.

Céljuk, hogy megőrizzék a magyar örökséget, támogassák a fiatalokat. Az elmúlt 20 év alatt számos értékes vendége volt a társaságnak. A SZAKC-cal folytatott együttműködésük több évre nyúlik vissza, közös szervezésben valósult meg a Magyarok Nagyasszonya szobrának a felavatása.

A Széchenyi Társaság elnöke, **Szemereki Zoltán** hozzászólásában megjegyezte, nagyon időszzerű a csatlakozás, hiszen a Petőfi-émlékévből vagyunk.

A közgyűlés alkalmából a résztvevők megtekinthették a SZAKC húsz évére visszatekintő kiállítást is. Az összejevetel a Pogány Erzsébet-díj átadásával folytatódik.

2022.11.11., szöveg: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma, fotó: Jandura Péter/Felvidék.ma

A Pogány Erzsébet-díj második évfolyamának díjazottja Takács Zsuzsanna

A Szövetség a Közös Célokért (SZAKC) társulás 2022. november 11-én második alkalommal adta át a Pogány Erzsébet-díjat, az idén a dunaszerdahelyi Csallóközi Múzeumban. A Pogány Erzsébet-díj második évfolyamának díjazottja Takács Zsuzsanna, aki a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetségének országos irodavezetője.

A rendezvény ünnepélyes megnyitóján Fekete Irén, a Szlovákiai Magyar Pedagógus-szövetség (SZMPSZ), valamint a kuratórium elnöke igazi közösségi embernek, követendő példának nevezte Pogány Erzsébetet.

„Életpályája iránti tiszteletből a SZAKC néhai igazgatójának emlékére jött létre a Pogány Erzsébet-díj, amelyet évente adományoz a kuratórium annak, aki ezt a megtiszteltetést tevékenységével magának kivívta.

Ennek szigorú feltételei vannak, hiszen olyan személyiségeket lehet javasolni a díjra, akik legalább 10 éve részt vesznek a civil életben, akik közösségépítésben és szervezésben példamutató tevékenységet folytatnak, és a felvidéki magyarság sorsát szívükön viselik.

Az idén is sikerült megtalálni azt az embert, aki méltó Pogány Erzsébet szellemi hagyatékához. Tisztelettel és megbecsüléssel értékeljük Takács Zsuzsanna teljesítményét” – emelte ki Fekete Irén.

Takács Zsuzsanna, a díjazott

Takács Zsuzsanna, a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetsége létrehozásának egyik kezdeményezője, aki munkájával tevékeny részese volt az 1990-es években a felvidéki magyar oktatás megmaradásáért folytatott küzdelemnek. Aktívan bekapcsolódott a bizonyítványháború sikeres megvívásába, majd a különböző kormányzatok idején a magyar nyelvű oktatás fennmaradásáért folytatott harcba. Egyik alapítója volt Gútán a Nagyboldogasszony Egyházi Gimnázium szülői munkaközösségének.

Az SZMSZS országos irodavezetőjeként elvülhetetlen érdemei vannak abban, hogy a szövetség országos viszonylatban közel 350 szervezete hivatalosan bejegyzett szervezetként tudja folytatni tevékenységét az anyanyelvű oktatás védelme, fennmaradása, fejlesztése érdekében.

Neki is köszönhető, hogy a magyar tanítási nyelvű oktatási, nevelési intézmények mellett működő alapszervezetek évente jelentős, a jövedelemadó 2%-ból szerzett százezres nagyságrendű tétellel tudják támogatni az iskoláinkat látogató diákok és az őket oktató, nevelő pedagógusok mindennapi tevékenységét, iskolán kívüli munkásságát, vagy éppen lehetőségük van fejleszteni az egyes intézmények felszereltségét.

A díj tárgyiasult formája a névadót ábrázoló emlékérem, Kutak Adrienn ipolyvári keramikusművész alkotása.

A Pogány Erzsébet-díj ünnepélyes átadásán közreműködtek a Vámbéry Ármin Gimnázium diákjai, a Németh-Šamorínsky István Művészeti Alapiskola tanárai, az alistáli Te Deum Laudamus kamarakórus, valamint Vadkerti Imre előadóművész.

A díjról

A Pogány Erzsébet-díj adományozásával a Szövetség a Közös Célokért társulás igyekszik másokat is arra ösztönözni, hogy magyar közösségünk fáradhatatlan, felelősségteljes, szorgos segítői legyenek.

A díj jelmondatának az Erzsébetre oly jellemző „Együtt a közösségünkért” kifejezést választották, hiszen Pogány Erzsébet mindig a közösség érdekében emelte fel szavát és meggyőződéssel, másokat lelkesítve vallotta, hogy a közösségért végzett kemény és kitartó munka lehet eredményes.

A Pogány Erzsébet-díj szimbolizálja és elismeri azt a személyt, illetve személyeket, akik önzetlenül, szorgalmas munkával gazdagítják, építik közösségünket. A kuratórium feltett szándéka a díj köztudatban való megerősítése és a névadó emlékéhez méltó személyek elismerése.

2021-ben első alkalommal ítélték oda az elismerést, akkor kivételesen két díj került kiosztásra: Tóth Klárának posztumusz és Gál Piroskának.

2022.11.11., kép és szöveg: Jandura Péter/Felvidék.ma

Takács Zsuzsanna a szülői szervezetek háttérszolgálatában áll

Takács Zsuzsanna 1956. március 22-én született Szepsiben, ott végezte alapkörű tanulmányait, majd a Kassai Ipariban érettségizett és Prágában, a Cseh Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Karán diplomázott. Volt épületvillamossági tervező, műszaki szakoktató a komáromi szakmunkásképzőben, a Gútai Városi Hivatal szervezési osztályának a vezetője, s 2004-től az IDtech Kft. ügyvezetője. Mint mondja, közéleti tevékenységét a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetségében csakis úgy tudta elvégezni, hogy a saját maga főnöke. Mai napig a szövetség országos irodavezetője, s számos alapszervezet van a gondjaira bízva. Példaképe a „gútai nemzet Széchenyije”, Palkovich Viktor lett. 2022-ben ő kapta a Pogány Erzsébet-díjat.

Hogyan fogadta a hírt, hogy idén Ön lett a kitüntetett?

Nagyon meglepődtem, amikor Mézes Rudolf elnök úrtól, a javaslat betérjesztőjétől megtudtam, hogy idén engem választottak a díjra. Megtiszteltetés a számomra, hogy a kuratórium érdemesnek tartotta erre a személyemet.

Mi lehetett a legnagyobb érdem, amiért Önre esett a választás?

Gondolom azért is, mert egyik alapító tagja voltam 26 évvel ezelőtt a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetségének, és komoly szerepet vállaltam a szervezet kiépítésében. Én voltam az előkészítő bizottság elnöke is, teljes mértékben rám hárult minden feladat az első közgyűlésig.

Visszaemlékezne az alapítás részleteire?

Az alakuló ülés 1997. április 26-án volt, akkorra tudtunk 46 alapszervezetet regisztrálni. Elég nehézkes volt a szervezetek létrejötte, mivel abban az időben a politikai helyzet nem volt kedvező. Félték az alapszervezetek legitimitást nyerni a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetségében.

Hogyan tudott a szervezet működni és fejlődni?

Eleinte kis létszámmal bírtunk, de már a második országos közgyűlésünkre száz feletti alapszervezetet jegyeztünk. A kezdetek nem voltak egyszerűek, nem volt helyiségünk, nem volt pénzeszközünk, úgyhogy ezeket mi, az akkori vezetőség adtuk össze, s volt némi tagdíj, abból működtünk. A helyiséget, ahol meg tudtuk tartani az üléseinket, ingyen kaptuk a pedagógus-szövetségtől, akkor Sidó Zoltán biztosította a feltételeket. A 2000-es évek elején, amikor elfogadták a státusztörvényt, s 2003-ban az oktatási-nevelési támogatásban nagy részt vállaltunk, minden átalakult.

Abban az időben a szülői szervezetekre hárult a feladat, hogy megpályázzák az oktatási-nevelési támogatást. Ebben hogyan tudott segíteni?

A támogatás megpályázáshoz alapfeltétel volt, hogy az alapszervezet tagja legyen a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetségének. Ekkor egy nagyon intenzív jelentkezés indult be. A 2003-as év után majd 450 szervezetet regisztráltunk, s velük együtt kellett dolgoznunk, koordináltuk a munkájukat. Rengeteg képzést szerveztünk, hogy minél több információ eljusson az alapszervezeteinkhez, hogy miképpen kell működniük és hogyan kell pályázniuk. Ez egy nagyon-nagyon erőteljes időszak volt.

Így megszorodhattak a feladatok, s megbízták Önt a központi iroda vezetésével, amit azóta is ellát.

Igen, mivel már nagyon sok feladatot kellett ellátnunk, létrehoztuk a központi irodánkat 2004-ben. Így az alapszervezeteink működéséhez szükséges információkat biztosítani tudtuk, s azóta is tanácsadással is segítjük őket. 2019-ben módosult a polgári társulási törvény, az alapszervezeteket a belügyminisztériumban kell bejegyeztetni. Ekkor egy újabb erős hullám jött, s újra kellett jegyeztetnünk az alapszervezeteinket. Újra iskolázásokat szerveztünk, hogy zökkenőmentesen tudjanak működni. S ez azóta is rendszeres. Tizenhárom régióban működünk. Tudni kell, hogy az alapszervezetek tagságában nagy a fluktuáció, abból kifolyólag – főleg az óvodákban –, hogy a gyerekek 3 évig járnak az intézménybe, tehát ott folyamatos az alapszervezetben a vezetőségváltás.

Hogyan biztosítják a gördülékeny működést?

Nálunk rendszeressé vált, hogy továbbképzéseket szervezünk az alapszervezeteinknek régióként, hogy minél inkább tisztában legyenek a feladataikkal. A központi irodánkban nagy felelőssége abban van, hogy napi szinten tartsuk a kapcsolatot az alapszervezeteinkkel. Tanácsokat kérnek, megoldásokat várnak tőlünk. Jelentkeznek új szervezetek is, megoldjuk a bejegyzésüket. Úgy tűnhet, hogy ez amolyan semmi feladat, de ezek mind feltételei annak, hogy működni tudjanak. A mai digitális világban nagyon fontos, hogy friss információval legyenek ellátva, hiszen amennyiben nincsenek rendben az alapszervezetek formális dokumentumai, működésük képtelenné válhatnak, nem tudnak pályázni, nem tudják a banki ügyeiket intézni.

Mikor döntött úgy, hogy a szülői szövetség szolgálatába áll?

Ez akkor kezdődött, amikor a gyerekeim iskolába jártak, s én lettem Gútán a Nagyboldogasszony Egyházi Gimnázium munkaközösségének az elnöke. Csak annak akkor nem volt semmilyen legitimitása, dolgoztunk, oldottuk a problémákat, melyek összefüggtek az oktatással-neveléssel, próbáltuk az iskolát anyagilag támogatni. Rájöttünk, hogy ennek a szervezetnek csak akkor lesz létjogosultsága, amennyiben valamilyen legitimitást szerez, s jogi formát kap. S ekkor már tudtuk, hogy a Felvidéken vannak más ilyen szervezetek is, akik így gondolkodnak. Ebben az elképzelésünkben nagyon erős partnerre leltünk a pedagógusszövetségnél, teljes mértékben támogattak bennünket, megszervezték, hogy mi, mint szülői vezetők a Felvidék különböző pontjáról találkozhatunk. A politikai személyiségek is a segítségünkre voltak, a pedagógusoktól Fodor Attila, néhai Lovász Gabika. Kidolgoztuk az alapszabályt, amit aztán személyesen vittem a belügyminisztériumba 1996 januárjában, s május 17-én bejegyzésre került a szövetség. Ezután kezdődött a szervezet kiépítése, s a törvény értelmében egy éven belül, ahogy már említettem, meg is tartottuk az alakuló ülést. Valójában ez a tevékenység úgy kezdődött, hogy elindultunk egy úton, s ide jutottunk, hogy tényleg a mai napig 350 alapszervezetet tartunk nyilván, amelyek nagyon jól működnek. Úgy látjuk, hogy van bennük egy olyan jellegű affinitás, hogy tenni akarnak helyi szinten az oktatás-nevelés fejlesztéséért, támogatásáért, a kultúra és a hagyományörzés ápolásáért.

Említette a kilencvenes éveket. Mint a méltatásából tudjuk, az egyik élharcosa volt a magyar oktatás megmaradásáért folytatott küzdelemnek a Felvidéken, s tevékenyen bekapcsolódott a bizonyítványháborúba, amit sikeresen megvívta. Erre az időszakra hogyan emlékszik?

Abban az időben kezdődött a kétnyelvű bizonyítványok betiltása, amikor mi kezdtük szervezni a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetségét. Akkor történtek az igazgatóleváltások. A politikai párt, a Csemadok, a pedagógusszövetség és a szülői szervezetek társulásával megalakult a Koordinációs Bizottság, s mindezek ellen felemeltük a hangunkat, s komoly kiállást tanúsítottunk, aláírásokat gyűjtöttünk, petíciós íveket adtunk le az oktatási minisztériumba. Egyéni tiltakozásokra is ösztönöztük az alapszervezeteink tagjait, 1998 áprilisában bekapcsolódtunk az étlánc kialakításába Búcs és Bátorkeszi között. Továbbá a tiltakozó nagygyűlés szervezésében is részt vettünk 1998. június 12-én, ami Galántán és Szepsiben történt.

Ebben az időben még a Gútai Városi Hivatalban dolgozott, s 1991 és 2003 között a szervezési osztály vezetője volt.

Ez és a szülői szövetségben kifejtett munkám nem függött össze, de mint hivatali alkalmazott módomban volt kapcsolatokat kialakítani, s élttem is ezzel a lehetőséggel, s így könnyebben tudtam beszervezni embereket, hogy részt vegyenek az összejöveteleken.

Önt személy szerint mi motiválta ebben a közösségi munkában, mi adott erőt?

Az iskolánk, a magyar iskola léte forgott kockán. A magyar oktatás mellett kellett mellszéllességgel kiállnunk, s szerencsére jó csapat társult körém. Olyan személyek vetek körül, akik szintén támogatták az ügyet, s bátrak is voltak. Ki mertünk állni, tiltakozni, akár helyi szinten, itt, Gútán, vagy Komáromban.

Abban az időben milyen idősök voltak a gyerekei?

A gyerekek akkor 10-12 évesek voltak, a nyolcéves gimnázium alsó tagozataiba jártak. S nagyon fontos volt, hogy az akkori kormányzás által megnyilvánuló magyarellenesség, s az iskolánk anyanyelvű oktatásának a megnyirbálása ellen felemeljük a szavunkat, hiszen be akarták vezetni az alternatív oktatást.

S most mit lehet tudni a gyermekeiről?

Van három gyermekem, egy nagy lányom és az ikrek. Felnőttek, s jelen pillanatban külföldön tartózkodnak, családot alapítottak, s ott élnek. A nagy lányom Angliában él, az ikrek Csehországban, Brünnben maradtak tanulmányaik után. Családi vállalkozásunk is van Brünnben, amit a férjem alapított. Mindketten ott kezdtek dolgozni, a fiam mint informatikus, programfejlesztő, a lányom pedig a cég vezetésével foglalkozik.

Ön pedig ennek a családi vállalkozásnak, a gútai IDtech kft-nek az ügyvezetője. Mivel foglalkozik a cég?

A fő tevékenységünk a parkoló-, beléptetőrendszerek, önkiszolgáló fizetőrendszerek gyártása. Itt is van elég elfoglaltság, de párhuzamosan tudtam vinni a szülői szövetséggel. Amennyiben a hivatalban maradtam volna, nem biztos, hogy tudtam volna ilyen intenzíven az irodavezetéssel foglalkozni. Sokszor napközben értekezünk az alapszervezetek vezetőivel, s azt hiszem, hogy ezt egy alkalmazott ilyen módon nem engedhetné meg magának. De ebben a beosztásban, mint saját magam főnöke meg tudom oldani, hogy úgy osztom be az időmet, ahogyan az szükséges.

S ha marad szabadideje, akkor mivel foglalkozik?

Helyi szinten még mindig az egyházi iskolaközpont iskolatanácsának tagja vagyok, így továbbra is kötődöm az iskolához, és segítem, amiben tudom. Alapítottunk egy polgári társulást is, ami Palkovich Viktornak állít emléket. Ő itt volt esperesplébános, s parlamenti képviselő is volt Csehszlovákiában. Nagy szerepe volt a város gazdasági fellendülésében, támogatta az iskolát. Komoly személyiség volt, akiről nagyon keveset tudtak a gútaiak, ezért páran elhatá-

roztuk, hogy megpróbáljuk megismertetni azokat az értékeket, melyeket ő hozott Gútára. Azon munkálkodunk, hogy „a gútai nemzet Széchenyje” elfoglalhassa méltó helyét a hálás utókor emlékezetében. Kiadtunk már több könyvet, emléktáblát állítottunk a tiszteletére, s van egy olyan tevékenységünk is, hogy Gúta területén információs táblákat állítunk fel, s így közöljük az értékeket, épületeket és egyéb turisztikai érdekességeket.

Szép, hogy mindezt felvállalja, annak ellenére, hogy nem innen, hanem keletről származik.

Igen, Szepsiben születtem, ott él a rokonság, család, barátok. Évente egyszer azért igyekszünk haza is eljutni, tartani a kapcsolatot. Nem beszélve arról, hogy nagy öröme szolgál, amikor felhívnak az ottani alapszervezetek, jóleső számomra, amikor hallom a jó palóc beszédet, vagy akár Önöktől a gömöri tájszólást.

A most átvett kitüntetés a későbbiekben mihez ad még erőt?

A folytatáshoz. Nagyon értékelem ezt a díjat, hiszen magával Pogány Erzsébettel is volt sok közös kapcsolódási pontunk, sokat dolgoztunk együtt, amikor elindult a Szövetség a Közös Célokért irodája. A SZAKC területi irodái is sokat segítettek nekünk a szakmai értekezletek megszervezésében. Ezért is értékes számomra a díj, mert nagyon jó kapcsolatot ápoltam Erzsébettel. S épp a múlt héten volt egy elnökségi ülésünk, ahol megvitattuk a jövőbeni terveinket, s decemberben készülünk egy búcsi munkaértekezletre, ahová meghívjuk a felvidéki alapszervezetek küldötteit. Így folytatódik az építkezés. Örömmel tölt el, amikor azt tapasztalom, hogy újabb alapszervezetek jönnek, óvodák jelentkeznek. Ez jó jel számomra, mert látni a jövőnket, hogy az oktatási-nevelési támogatást új intézményeknek is tudjuk nyújtani. S így a magyar intézményeinknek, kultúránknak, hagyományainknak van jövője.

2022.11.12., szöveg: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma, fotó: Jandura Péter/Felvidék.ma

(Fotó: Felvidék.ma, archív)

„Magyar színész akartam lenni” – – a 80 éves Dráfi Máttyást köszöntjük

Dráfi Máttyás Jászai Mari-díjas színész, a felvidéki magyar színjátszás ikonikus alakja ma ünnepli nyolcvanadik születésnapját. Generációk nőttek fel színészi játékán az elmúlt hat évtized alatt – kelettől nyugatig bejárta a felvidéki településeket és hirdeti a mai napig a magyar nyelv gyönyörűségét. Őszintén vallja, a színháznak kell elmennie a közönséghez, mely közönség a legjobb minőségi produkciót érdemli, bárhol az országban. A küldetés-tudat megélése árad a lényéből, közben pedig nem csinál mást, „csak” szórakoztat. Születésnapja alkalmából otthonában kerestük fel és készítettünk vele riportot.

Dráfi Máttyás nyit ajtót, már vár, pontos időre érkezem. Bevezet a nappaliba, kicsit zavarban van, sok a megkeresés, az újságírók egymásnak adják a kilincset. Sehogy sem érti, honnan tudja mindenki, hogy most lesz nyolcvan.

Itt járt Dráfi Máttyás

„Hatvanhárom éve állok a színpadon és a mai napig tájolólok, járjuk a vidéket. Most épp Pozsonyeperjesen szervezzük a Hány Jánost” – számol be egy friss élményéről. „A kultúros

elmesélt egy kedves történetet. Még iskolás volt, amikor a színház náluk járt, és erről a naplójában is megemlékezett. Azt írta bele: itt járt Dráfi Mátyás” – nagyon nevet.

„Érti? Nem azt írta, hogy színházban volt, hanem azt, hogy itt járt Dráfi Mátyás” – mondja jókat kuncogva, nagyon szórakoztatja a történet.

Lefőtt a kávé, Borika finom porcelánba tölti, élém teszi. Sietve menne ki, de meghallja, hogy a tájolásról indítjuk a beszélgetést, azzal, hogy visszakérdezek: mégis hány helyen járt Dráfi Mátyás? „Pozsonytól Ágcsernőig, hatszáz kilométer hosszan minden magyarok lakta településen” – jön a válasz, amire Borika megsimítja a férje tarkóját és feltör belőle egy sóhaj: „olyan érdekes vele utazni – bárhová megyünk, mindig van egy jó története a helyekről, ahol felléptek”.

Dráfi a zongoránál

Persze rögtön megragadom az alkalmat és az első találkozásukról faggatom Dráfit, aki szigorú hangon azt mondja, ezt Borikának kell elmesélnie. Ő pedig készségesen mondja, hogy 1963-ban találkoztak először, amikor Sajógömörrel felkerült Pozsonyba. Egy Miron nevű szlovák barátja vitte el az akkor még a Csemadokban működő Ifjú Szívekbe, ahol táncolni szeretett volna, de a létszám betelt, így már csak az énekkarban maradt hely. Így esett, hogy az alagsorból felmentek az énekkarosok próbájára. „Matyi a zongoránál ült, és akkor odaszólt neki Miron: „Matyi, hoztam neked egy nőt!” – meséli Borika.

„Nagyon elpirultam és csak annyit mondtam, jó estét kívánok. Ő meg erre felkiáltott: Úristen! Ez a nő palóc! Kérte, hogy énekeljek, de azt én nem nagyon akartam. Akkor kérte, hogy szavaljak. Egy órán keresztül szavaltattott. Végtelenül dühös voltam” – emlékszik vissza.

„Ha szavalt, akkor nem volt palóc. Ha abba hagyta, újra az lett” – vetette közbe Dráfi. „Másnapra meghívott az Ifjú Szívek ismerkedési estjére. Persze én rögtön visszautasítottam, de addig-addig mondta, hogy végül beadtam a derekam” – jegyezte meg Borika. Kicsit nosztalgiznak még azokról az időkről, amikor 130 fővel működött az Ifjú Szívek, a tánckar mellett zenekarral, énekkarral.

A nagy álmok a Teátrummal teljesültek

Dráfi aztán újból arról mesél, miért tartja küldetésének a tájolást. „Két nagy álmom volt: a Bánk bán opera és a Hány János. Mindkettő megvalósult. Azt mondtam, ha a Bánk bánból tíz előadás megvalósul, akkor már jó. Lett belőle huszonkettő” – szögezte le.

A bemutatót a búcsiak is látták, azonnal mondták, nekik is kell, vigyük el Búcsra az előadást. „Igen ám, de nincs kultúrházatok, mondtam. Néhány nap múlva jöttek, hogy csináljuk meg a református templomban” – meséli Dráfi, hozzátéve, a lelkész megengedte, hogy letakarják az Úr asztalát, amelyhez lépcsőt csináltak, ott volt a trón, körben pedig csak jelzett díszletek.

Dráfi ezek után mesélésbe kezd: „az első kórus után jön le a kórista, mutatja, hogy csupa libabőr. Kérdezi, éreztem-e, hogy itt van az Isten?”

Vége lett az előadásnak, egy idős hölgy megállított a közönség soraiból. Elmondta, hogy az előadás hatására döbbsent rá, hogy a szülei mekkorát tévedtek, amikor szlovák iskolába írták.

„Mindent megteszek annak érdekében, hogy legalább az unokáim magyar iskolába járjanak” – mondta könnyes szemmel. „Hát mi másért van értelme ezt csinálni?” – zárta a történetet Dráfi.

A Teremtő gondviselése

A Bánk bán kifogyhatatlan forrása elbeszéléseinek. Amikor az előadást Rimaszombatba viték, a karmesterük nem tudott velük menni. „Fölhívtam Medveczky Ádám Kossuth-díjas karmestert. Mester, mondom neki, le kellene vezényelni a Bánk bánt. Van rá száz euróm. Megyek, jött a válasz. És eljött Rimaszombatba levezényelni a Bánk bánt. Csonka Zsuzsa az Operaházból nyolcvan euróért énekelte Melindát” – meséli elérzékenyülve.

A mai napig aktív színész a még most is tájol a Teátrummal – az általuk alapított polgári társulással.

Ahogy mondja, „így hárman vagyunk: Borika meg én és a Gondviselés”.

A Teremtő gondviselése többször előjön a beszélgetésünk során. Komáromról kérdezem, milyen szerepet tölt be életében a város. A lényegre tapintok, mert Dráfi Mátyás és Komárom találkozása elkerülhetetlen volt és az égben íródott.

„Én magyar színész akartam lenni”

Várandós édesanyja 1942 novemberében a fronton megbetegedett férjéhez sietett, akit a komáromi katonakórházban kezeltek. Már mindenórás volt, ezért a látogatás után – mivel Pozsonyba nem mehetett, mivel akkor Csehszlovákiához tartozott, Egyházasbást (ahol édesapja kántortanító volt) pedig túl messze volt – a Galántán élő nővéréhez ment.

Dráfi Mátyás így született meg 1942. november 17-én Mátyusföld központjában, épp akkor, amikor édesapja Komáromban adta vissza lelkét a Teremtőjének. „Édesapám itt van eltemetve a katolikus temetőben, édesanyám mellé temettette magát. És most itt vagyunk mind a hárman” – szögezi le.

Úgy véli, ez a Teremtő műve, ahogy az is, hogy neki Komáromba kellett jönnie, hiszen, ahogy mondja, „én magyar színész akartam lenni” – 1959-ben pedig Komáromban volt az egyetlen magyar színház, a 17 éves Dráfi ezért Komáromba jött.

Arra a kérdésemre, mikor érezte először a színház és a színészmesterség iránti vonzalmát, elmesélte, erről egészen korai emlékei vannak. Pár éves gyerekként Galántán már szovjet katonákat szórakoztatott, más alkalommal beszökött a bajcsi templomba, ahol azt játszotta, hogy ő a pap és prédikált.

1948-ban édesanyja feleségül ment Lőrincz Jánoshoz, aki a háború után Pozsonyban megalapította az első magyar színjátszókört. A kis Matyika fantasztikus bábszínházat kapott a szüleitől, száz kulisszával, kis reflektorokkal, süllyesztővel.

„A pozsonyi lakás erkélyén én voltam a Hófehérke és a hét törpe, Ali baba és a negyven rabló” – nevet fel.

Ekkortájt már közönség előtt játszott, mely értő közeg a környékbeli gyerekekből verbuválódott.

„Soha nem gondoltam másra, csak a színészetre, tudtam, hogy ezt akarom csinálni”.

Boráros Imre, Sinkovits-Vitay András, Dráfi Mátyás (Fotó: Szalai Erika, archív/Felvidék.ma)

Találkozás a Magyar Területi Színházzal

Édesanyja azonban azt szeretete volna, hogy apja után kántortanító legyen. „Anyám Érsekújvárra küldött apai nagyapámhoz, aki kovács volt, bízva abban, hogy majd kiveri belőlem a komédiást”. A nagypapa azonban meg sem próbálta kiverni a fiú fejéből a színészetet.

Dráfi Mátyás épp ebben a városban látta meg először a Magyar Területi Színház tájoló buszát. „A Lusta méhecske darabra kiszöktem, hogy lássam. A szünetben odamentem a színész bácsihoz, aki a lépcsőn dohányzott. Neki elmondtam, hogy színész akarok lenni. Nem küldött el, hanem átölelt. Azt mondta, ne számítsak arra, hogy valaha valaki is meghálálja.

Egy kötelességed van: adni! Készülj fel, hogy nem kapsz érte semmit!

Később derült ki, hogy ő volt Tarics János. De nem volt igaza. Mert rengeteg tapsot és rengeteg szeretetet kaptam. És ez nekem elég” – jelenti ki Dráfi.

A küldetés

Jön egy újabb történet, most a Mágánás Miska egyik előadásáról beszél. „Közép-Szlovákiában olyan faluban jártunk, ahol még élő színészt nem láttak. A zenekarból megbetegedett az egyik hölgy. Mivel tudtam, hogy Győrben játszották, hát tőlük kértem elsőhegedűst. Jött Ildikó. Az előadás végén látom, hogy sír. Aggódva kérdeztem, mi történt? Azt mondta, Matyi bácsi, most értettem meg, mit jelent az a szó, hogy küldetés” –és a drága Matyi bácsinak tucatjával van ehhez hasonló élménye, a küldetésstudat megélése árad a lényéből, közben pedig nem csinál mást, csak szórakoztat.

Hosszú beszélgetésünk során öt verslábás jambusokban versel Ratkót, Szimonovot, magyarahalandsza nyelven Shakespeare drámát ad elő. Sládkovič Marínáját magyarul szavalja, e betűs verseléssel Petőfi-verset mond – elképesztő élmény látni és hallani a nappalijában ülve is. Dráfi elégedett a szerepeivel, karrierjével, hosszan sorolja, hogy vendégszerepelt Győrben, Székesfehérváron, Sopronban, Budapesten több színházban. A Győri Nemzeti Színház hívta a társulatába is, de ő nemet mondott azzal, hogy Magyarországon van elég magyar színész.

Beszélgetésünk során egyszer hallottam ki a hangjából a csalódottságot, vagy inkább a meg nem értés okozta fájdalmat. Arról az időszakról mesélt, amikor 1969–1971 között ő volt a Magyar Területi Színház (MATESZ) igazgatója, és felmerült az igény egy újabb magyar színház iránt Kassán.

Dráfi ellenezte a módját, hiszen nem külön állami finanszírozásból akarták létrehozni, önálló költségvetéssel, de a MATESZ forrásait akarták megosztani.

„Nem egy másik színház ellen voltam, én a komáromi színház kettéosztása ellen, a gyengítése ellen voltam” – húzza alá. Így lettem a felvidéki magyarság elárulója – ilyen szövegű transzparensek vittek Gombaszögön, a lemondásomat követelve. Akkor még élt anyám, aki épp akkor járt Gombaszögön. Tőle tudtam meg, hogy Dráfi Mátyás a felvidéki magyarság árulója. Lemondtam” – jegyezte meg keserűen.

Ezt követően létrehozták Kassán a MATESZ kihelyezett részlegét, amelyet húsz évig a komáromi színház finanszírozott. 1990-ben jött létre az önálló Kassai Thália Színház.

Dráfi Mátyás 1959-ben került a komáromi színházhoz, s az egyetemi éveket és néhány rövid évadot leszámítva annak nyugdíjazásáig tagja maradt. 1969 és 1971 között a Magyar Területi Színház igazgatója, majd művészeti vezetője volt. Időnként ma is elvállal egy-egy szerepet, jelenleg A beszélő köntös című előadásban látható Komáromban.

Jászai Mari-díjas, érdemes művész, a Jókai Színház örökös tagja. Alkotói, közösségépítő tevékenysége nem maradt az intézmény falai között, hiszen színészi, rendezői munkája mellett hosszú évtizedeken át és mind a mai napig jelentős feladatot vállalt a Felvidék kulturális életének gazdagításában.

Ennek elismeréseként számos kitüntetést kapott. Többek között: 1998: Nyitott Európáért Díj /Márai Alapítvány/; 2001: Egressy Gábor-díj /szlovákiai magyar színházlátogatók és színházi szakemberek díja; a Szlovák Köztársaság Kormányának Ezüstplakettje (2002); Pro Urbe díj (Komárom város díja, 2003); Szlovákia Színművészei Szövetségének

Életműdíja (2004); a Szlovák Köztársaság elnökének Pribina-keresztje (2006); Pro Probitate díj (2014); Kulesár Tibor-díj (2015); a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje (2017); Hit és hűség díj (a Sinkovits Imre emlékére alapított díj, 2019); 2022 januárjában a Magyar Kultúra Lovagja címmel tüntették ki. Komárom városa, a Komáromi Jókai Színház és az Egressy Béni Városi Művelődési Központ 2022. november 23-án köszönti a 80. születésnapját ünneplő Dráfi Mátyást.

2022.11.17., Szalai Erika/Felvidék.ma

Fotó: Facebook/Dr. Lukács László György

A madár

Egy kismadár volt. Az egyik legkisebb itt Európában. Ritka jelenség. Még mielőtt a közelébe értem és felemelhettem volna a földről, azt gondoltam, hogy megint egy egér lehet, mert a macska ugyanúgy játszott vele, ahogy azokkal szokott. Szinte rezgett a rémülettől, amikor felemelve a markom ölelésébe zártam a lábamnál nyávogó házi nagyragadozónk elől. Megesett a szívem rajta. Furcsa mód nem haragudtam a macskára, pedig ki nem állhatom, ha madarat fog.

Láttam, hogy apró, tollas teste megsérült, de reméltem, hogy a sebei nem végzetesek. A kislányaink az ajtóból nézték a jelenetet. Hűvös volt már az októberi reggel. Úgy döntöttem, beviszem a házba, így aztán a kezeimet kissé megnyitva ők is csicseregve simogathatták és közben azon töprengtünk, mi legyen vele? Vajon túléli a sérülést? Van értelme behozni ide? Az egyik szeme is vérzett. Nyugtatgattuk, és végül bátorító szavakat duruzsolva elhelyeztük egy puha pokrócon a vendégszobában.

Aztán, ahogy így csendben tettünk-vettünk az induló nap reggelén, szívünkben az elesett, kis vendégünk körüli gondolatokkal, felmerül bennem egy másik madár képe.

Ma a kicsi madár elvezet, hogy találkozzam egy másik madarunkkal. Egy más madárral, amely összekapcsol minket egymással...

A turul. A mi legnagyobb madarunk. Nemrég láthatóan szintén a mélybe került, oda, ahol a támadó ragadozók karmai könnyebben elérhetik, ahol még kiszolgáltatottabb. A vár sziklafokáról újra vad kezek emelték le, és szíveikkel megkövezve temették a mélybe Kárpátalján.

Aztán az oroszlánokra gondolok. Akik mostanában visszatértek a Duna partjára. Az első állandó hidunkra. Kőbe zárva is megszólalnak ezek a nemes nagyvadak és a legnagyobb magyarrunk hídjának főjén némán őrzik az átkelőt és vigyázzák az áthaladókat.

És gondolok Anyaszentegyházunk egyik legnagyobb pásztorára, Mindszenty József bíbo-

rosra. Emlékezem a nemzethez intézett első szavaira az 1956-os októberi szabadulása után:

„Senkivel szemben nincs gyűlölet szívemben.”

Igen, láthatóan a mélybe szállt a turulmadár. De ha engedem, hogy eltöprengjen bennem a lélek erről a háborús eseményről, ha törekszem a nem látható tartományát is befogadni ennek a jelnek, ennek az „emelkedő zuhanásnak”, akkor a szívem mélyén meghallhatom, ott legbelül:

Azért nem látszik most a turul, mert alászállt és felrepült! Azért nincsen ott, és hagyta maga után a hol kéklő, hol borongós, hol csillagos eget, mert a kalapácshangú fűrészelésben, csendben felemelkedett! A szárnycsapásai keltette szél életre kelt, felébreszt.

Zuhanásában felemeltetett, hogy tekintetemet, figyelmemet is magával vigye. Segít felemelni szívünket, segít ma is a „hazatalálásban, ahogy egykor vezette és ösztökelte őseinket a Kárpát-haza felé.” Azért szállt fel, hogy a hazavezető utat mutassa a béke ösvényein, a múltra emlékeztetve.

A múltból élt jövő jeleként elvezessen az eljövendőtől élt jelen titkába, ami Krisztusban adatott meg nekünk.

A magasba, a füsttől ma borús ég felé kell emelnem tekintetem, hogy megláthassam őt. Hogy megérthessem ezekben a feszültségektől meg-meghasadó időkben a turulmadár röptében láthatóvá lett igazi színeváltozást.

Mert nekünk a turul nem a földi dicsőségre, történelmi diadalainkra mutató jel kell legyen elsősorban, hanem az Igaz Isten dicsőségének, az Ő diadalának nemzetünkben megnyilvánuló jelévé kell válnia. Így a Megváltó keresztiének jelévé. Ahogy Török Csaba írja: „Az ember ugyanis szereti a nagyság és a győzelem felcsillanását, de hajlamos elzárni a szívét a kereszt titka előtt.”

A turul alászállása emlékeztethet minket arra is, hogy Krisztus cselekedett még halálában is és akkor szállt alá a poklokra, amikor a leggyengébb volt, hogy beteljesítse küldetését és mindenkit magához vonzzon.

A turullal a felmagasztalt Urat láttatjuk és láthatjuk. A turullal valójában keresztet állítunk, Krisztust idézünk és arra emlékezünk, aki legyőzve győz.

Ami Munkács váránál történt, az arra hív, hogy ne álljunk sokáig földre szegezett tekintettel, és a csillagok felé fordít. Mutatja, hogy a turul, amelyet lerángatva egykor vörös csillagokká is olvasztottak emberi kezek, mindig az ég magasságaiba szállva a nagy konstelláció felé vezet. Egészen a tejutság kezdetéhez és a keresztúttal megnyitott üdvös véghez. Egy olyan együttállásba emel, amely ezt üzeni: „Legyenek mindnyájan egy.”

A felállított tri-zub nemcsak a Kárpátalján évszázadok óta élő magyarságot emlékeztetheti a Trianonra. Minden magyart emlékezésre és egy benső üzenet megfogalmazására és meghallására szólít.

Trianon után Apponyi Albert gróf Amerikának szóló üzenetében így fogalmaz:

„ Még ilyen gyöngye állapotunkban is még a teljes nyomorúság és levertség állapotában is tudatában vagyunk az emberiség iránti kötelességeinknek. [...] Nem várhatjuk, hogy sérelmeinket új háborúk tegyék jóvá, mert ezek ritkán vezetnek az igazságosság visszaállításához. [...] Az igazságot az emberi bölcsesség és jóakarata fejlődésében keressük.”

Juthat-e közelebb az igazsághoz emberi bölcsességünk, fejlődhet-e tovább az emberi jóakarata a Krisztusi ellenségszeretetnél? Minden ember Isten képmása és az üdvösségre hívott teremtmény. Még az üldözőink is. Még a halál is alá lett vetve az üdvösség törvényének. A turul

azokért a balgákért is száll, akik újra meg újra ledöntik a történelemben. „Nem megmutatta az Isten, hogy a világ bölcsessége balgaság?” A keresztről kapott tanítás a világ szerint balgaság, de az valójában Isten ereje, aki üdvözíteni akar minket.

Elgondolkodtató, hogy vannak, akik szerint a háromágú szigony valójában bűvársólymot, sőt magát a Szentháromságot jelképezi, egy 10. századi, a kijevei Tithes templom romjaiban talált lelet alapján.

Amikor az éggel kötött szövetségünk jelképeit el akarják tüntetni és más jelekkel takarni, akkor, magunkban kell felállítsuk a turult.

Egy benső avatásra, beavatásra kell elvezessen, egyre mélyebbre Krisztus Urunk titkaiba.

A madarunk, Isten ajándéka, a turul mint a Szentlélek jele kell, hogy a szívünk ormán építsen fészket és onnan várja az elrugaskodás pillanatát. Hív, hogy Vele repüljünk, Vele emlékezzünk. Egészen az „értelemig és tovább.” Így jutva el a gyermek útján „lélektől Lélekig”, szívüinktől Jézus szívéig és Őbenne egészen az ellenségszeretet misztériumának izzó forrásához. Így emlékezve az Ő cselekedete szerint.

Emlékszem, gyermekkoromban volt egy időszak, amikor a madarak közömbösek voltak számomra. Talán nem is szerettem őket. Ma már tudom, hogy azért, mert nem értettem meg, nem akartam megérteni őket. A létük felemelő üzenetét. Mert emlékeztettek a repülésre, ami nekem anynyira hiányzott. Gyönyörű hangjuk a szabadságról és békéről dalolt, az oda vezető útról, amire titkon szívből vágytam. Valahol ugyanez a be nem teljesült vágy lehetett az oka annak is, hogy azt akartam, hogy halálom után a semmi kapuján lépjek át és legyek semmivé, még ha fájt és nem is tett boldoggá ez a gondolat. Aztán később a boldogságot, azaz titkos vágyam beteljesülését Krisztusban kaptam meg, amikor az édes Egyház segítségével eltemetkezhettem Vele az Ő halálába a keresztségben.

Nem is olyan sokkal a kismadár bemenekítése után, egyszerre csak a kislányunk kiáltása hangzott:

– „Apa ez felrepült és bement az ágy mögé! Gyere segíts!”

Izgatottan siettünk a szobába és csitítgatva a lányokat próbáltam a kanapét lassan elhúzni, nehogy baj legyen. Ott volt a kicsike. A sarokban pihegett. Újra markomba zártam és arra gondoltam, ha felröppent, akkor talán a szabadban is repül majd. Kivitem az udvar közepére. A lányok újra az ajtó mögött álltak, pizsamában, annak üvegére tapadva várták, hogy mi történik. Várták a repülést.

A magasba emeltem a kezem és lassan kinyitottam a markomat. A kismadár nem repült el azonnal. Mintha ránk nézett volna egy pillanatra. Állt a kezem bércén és némán köszönte meg visszanyert szabadságát. Az ég, a kelő nap felé tartottam és halkán súgtam neki: szállj kismadár! A kertben állva, mint reggeli szellő elárasztott az ünnepi pillanat heve, egyik vállamon a turul, a másikon nemzetségem Krisztusig elérő keze.

Ebben a kismadárban az örömünk egy pillanatra teljes lett. Mert a kelő nappal együtt felragyogott otthonunkban az igazság:

„Neki növekednie kell, nekem kisebbednem.”

Repülése mindnyájunkat magával vitt azon az őszi reggelen.

2022.11.26. , Szilvási Zalán/Felvidék.ma

Ferenc pápa: béke nélkül mindannyian vereséget szenvedünk

Ferenc pápa (Fotó: MTI/AP/Alessandra Tarantino)

A háborúval mindenki veszít, még azok is, akik győztesnek képzelik magukat, vagy közömbösen ki akarnak belőle maradni Ferenc pápa szerint, akinek békefelhívását, melyet az ukrajnai háborúnak szentelt könyv előszavaként írt, a Corriere della Sera olasz napilap közölte hétfőn.

Még hány tragédiával kell szembesülnünk, mielőtt mindazok, akik részt vesznek a háborúban, megértik, hogy „ez az út kizárólag a halálba vezet, még ha néhányakat azzal is ámít, hogy győztesek?” – teszi fel a kérdést a pápa.

„Váljék világossá: a háborúval mindannyian vereséget szenvedünk. Azok is, akik nem vettek részt benne, és gyáva közönnyel tekintettek erre a borzalomra anélkül, hogy tettek

volna a békéért. Mindannyiunk kötelessége, akármilyen szerepben, hogy a béke emberei legyünk. Senki sem kivétel. Senkinek nincs felhatalmazása, hogy félrefordítsa tekintetét” – írta Ferenc pápa.

Ferenc pápa írásában hangsúlyozta, hogy szünet nélküli imára van szükség az ukrajnai béke érdekében: nem szabad fáradnunk, nem szabad hozzászoknunk ehhez és semmilyen más háborúhoz. Nem szabad megengednünk, hogy szívünk és elménk érzéketlenné váljon az Isten- és emberellenes szörnyű borzalmakkal szemben – írja az egyházfő.

„Nem szabad biztosra venni ezt a darabokban zajló harmadik világháborút, mely szemünk előtt drámaian totális harmadik világháborúvá vált. Imádkozzunk a békéért! Dolgozzunk a békéért!” – hangoztatta Ferenc pápa, s egyúttal XII. Pius második világháború kirobbanása előtti szavaira emlékeztetett, miszerint semmi nincs veszve a békével, de minden elveszhet a háborúval.

Ferenc pápa úgy vélte, az ukrajnai háború kirobbanása pillanatától kérdéseket vetett fel: a világválság nehézségeivel és tragédiákkal teli időszakából végre kijutva „miért érkezett ennek az értelmetlen és istengyalázó háborúnak a borzalma? Bizonyossággal nevezhetjük-e jogos háborúnak? Bizonyossággal beszélhetünk-e szent háborúról?” – sorolja kérdéseit a katolikus egyház feje.

Ferenc pápa megjegyzi: a háború borzalmi sértik Isten szent nevét, még inkább, ha Isten nevével visszaélve igazolják a rombolást és a mészárlást. „A háborúban megsebesített gyerekek, nők, férfiak kiáltása szívszakasztó imaként emelkedik az Atyához” – vélte az egyházfő.

Ferenc pápa a háború kirobbanása óta több alkalommal mondott már imát a békéért az általános audienciákon. Az ukrajnai háború kirobbanása után egy hónappal a Szent Péter-bazilikában bemutatott bűnbánati szertartás keretében felajánlotta Oroszországot és Ukrajnát Mária szeplőtelen szívének.

A pápa vasárnapi bejelentése szerint a békének szenteli a szeplőtelen fogantatás december 8-i ünnepnapján mondandó imádságot is. A Corriere della Sera részletet közölt Ferenc pápa előszavából abból a megjelenés előtt álló könyvből, mely az egyházfőnek az ukrajnai háború kirobbanása óta mondott beszédeit tartalmazza. Az Enciklika az ukrajnai békéről című olasz nyelvű kötet a címevel arra utal, hogy Ferenc pápa beszédei gyűjteményét apostoli üzenetnek szánja. Az enciklika meghatározott, általában aktuális egyházi vagy azzal kapcsolatos társadalmi témát feldolgozó pápai körlevél, melyet az egyházfő a püspökökhöz és papokhoz, a hívekhez és minden jó szándékú emberhez intéz.

2022.12.05. , MTI/Felvidék.ma

Az ünnep ereje

Sokéves tapasztalataim íratják velem, amit lejegyzek. Soha nem kételkedve, soha nem másokat bántva, főleg nem személyeskedve írom le, amit leírok, olykor keményebb, nyíltabb, kritikusabb hangnemben. Nálam ez a mérce: őszintén, nyíltan, s mindig vállalva gondolataimat.

Az ünnepek előtt, látva a körülöttem zajló hangos, mesterséges fényektől csillogó világot, az egymás szavát (ha van még egymáshoz szavunk) nem halló zajokkal teli életet, tolonganak gondolataim közzétételre, mert hiszem, hogy vagyunk még páran, akik így gondoljuk, s akarunk változtatni ezen a senki számára nem jó életstíluson.

Kenyerem javát megettem, s megéltem egy „csöndesebb”, de alattomosabb rendszert – több mint negyven évig voltam benne. Igaz, ama rendszer kezdetén még megismerhettem, pár évig élvezhettem drága jó elődeim hitét, életkedvét, kötelességtudatát, s azt a küldetést, melyet ők is örökbe kaptak és átadtak nekünk, háború után születetteknek. Pedig ők első és második világháborút megélt, sok sorstragédiát, megaláztatást, magyar kiűzetést túléltek, nemzedék voltak. Életük egyetlen célja volt: család, nemzet, hit s a közösség fenntartása. Sose beszéltek erről, de példát

mutattak! Kemény fizikai munkával, egyenes gerinccel, s mindig lelki megnyugvással, hittel és reménnyel néztek a jövőbe.

Bármilyen körülmények között éltek: voltak méltó ünnepeik. Nekik az ünnep megtartása nem a külsőségekben volt, (ebből csak a tisztaság volt fontos), de a szívükben, lelkükben, mindig belsőleg készültek rá.

Minden évszakban tudták mi a legfontosabb. Nekik az egyházi ünnepek voltak a mérvadók. A természet rendje volt az alapja mikor, mit, hol, és hogyan kell elvégezni, megülni, megtartani, megáldani, s hálát adni mindenért az Úrnak, mert ők tudták, hogy :

„Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úr neve!” (Jób1,21)

Pedig ők is dolgoztak ám látástól vakulásig a hét hat napján, vagyis a hatodikon már készítették otthonukat, lelküket a hetedikre, mert „a hetedik napot pihenésre adta Isten.”

„Ha valamit javasolhatok a Testvéreknek, akkor azt, hogy vasárnap ne dolgozzanak”, emelte ki a vasárnapi munkaszünet fontosságát Woelki kölni bíboros, majd hozzátette: „a vasárnapot ne a gondok megoldásával töltsék el.”

„Ha valamit javasolhatok a Testvéreknek, akkor azt, hogy egyszerűen hagyják a munkát a hét hetedik napján. Legalább egyszer-egyszer ajándékozzák meg magukat egy kis szünettel, egy kis megszakítással, amikor nem a gondok megoldásával vannak elfoglalva. Meg fogják látni, hogy ennek milyen csodálatos a hatása. Isten nem várja el tőlünk, hogy minden nap csúcsteljesítményt nyújtsunk. Amit elvár tőlünk, az az, hogy teljes életet éljünk.”

Amikor letűnt ama lelket nyomorító rendszer, a kötelező politikai ünnepek sorozatával teli időszak elhittük, hogy végre felszabadulunk az alattomos butító, elnémító rendszer alól, – s lám hová jutottunk. Hogy a régi generáció, akiről fentebb is írtam, elfelejtette elődje intelmeit, életmódjából eredő erkölcsi, és szellemi normáit. A mi nemzedékünk nevelte fel azt a generációt, a „társadalom rendszere szerint”, amely most nem találja helyét. Egy része úgy érzi boldog, mert kiküzdötte, megtalálta, kiharcolta (ki-ki „képességei szerint) a magáét. Van vagyona, háza, autója, birtoka, világi élményekbe mártózik, (tengerparti üdülések, wellness kultúra, bulik , partik barátok – vagy sem), s a másik réteg, akiknek ebből nincs, ők érzik ezen élmények hiányát – s mégis mindkét oldalon: valami nincs sehol...

Talán a lélek. S erre nem jönnek rá, mert zajlik a tömegnyomorítás, és észre sem veszik, hogy a nagy tömegben, mely magába ránt, már nem is létezik egyéni emberi mivoltunk.

Korunk egyike azoknak a kritikus időknek, amikor az emberi gondolkodás jelentős átalakulásának lehetünk tanúi... A tömegek nem gondolkoznak, hanem annál inkább cselekszenek... A személyiség tudata eltűnik, s az összes egyedek érzelmei és gondolatai egy irányba fordulnak. Ennek hatására egy kollektív lélek formálódik. Bizonyos együtteség jön létre, amit jobb szó híján organizált tömegnek, vagy ha úgy tetszik, lélektani tömegnek neveznek” – írja Gustave Le Bon "A tömegek lélektana" c. könyvében.

Sokan már tudjuk: ezt teszi velünk a politikai rendszer, úgy hatni az emberre, hogy ne vegye

észre, s elveszítse önmagát, mindenét, csak le ne maradjon a tömegről. Az apró, pillanatnyi örö-
mök elszállnak, mint a füst és marad az üresség. Nincs minek örülni az összkomfortos lakásban,
a luxus autó száguldozásában, a bulik szervezésében, -ugyanis:

„Az emberi ész még kezdetleges és tökéletlen arra, hogy a tudattalan törvényeit fölfedje...
Tetteinkben a tudattalannak óriási, az észnek pedig igen csekély része van”.

Régiekre, s régi időkre emlékezve a régi ünnepek egyszerű de lélekben tartó varázsa, el-
tűnt. S mint pl. a most elért karácsony ideje óhajokkal, sóhajokkal, vágyakkal ugyan teli,
de egyszerűen a tömegpszichózis (birkaeffektusnak is nevezhető) hatására elvesztettük belső
tudatalatti énünket, már-már lelki nyomor hatása alatt vagyunk, újra és mindig. Elhitetjük ma-
gunkkal, hogy a jólét, a külsőség mindent pótol.

Tudom, nem éppen békés, és „ünnepi” gondolatok ezek, de látom és tapasztalom a körü-
löttem lévő világot, melyből ugyan feltörnek még a békességet, szeretetet, összetartozást zengő
dallamok, szavak, óhajok, de elszállnak a süket fülek, és bezárult szívek mellett.

Pedig csak rajtunk múlik! Ha van Istenünk, amely maga a szeretet, mely minden emberben
ott lakozik, csak ki kellene tárni a másik iránt, és befogadni kellene embertársunktól. Ennyire
egyszerű ez! S ez lenne a legszebb és legszentebb ajándék, nemcsak így karácsonykor, de egész
év folyamán.

Ezt fogalmazta meg József Attila is, az egyik legszebb versében:

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hogy melegednének az emberek.

Ráhányi mindent, ami antik, ócska,
Csorbát, töröttet s ami új, meg ép,
Gyermekjátékot, – ó, boldog fogócska! –
S rászórni szórva mindent, ami szép.

Dalolna forró láng az égig róla
S kezén fogná mindenki földiét.

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hisz zúzmarás a város, a berek...
Fagyos kamrák kilincsét fölszaggatni
És rakni, adjon sok-sok meleget.

Azt a tüzet, ó jaj, meg kéne rakni,
Hogy fölengednének az emberek!

2022.12.25, Dániel Erzsébet/Felvidék.ma

A berlini faltól a migránskerítésig

Igen, 33 évvel ezelőtt ilyenkor Berlin is elesett, ledőlt a kommunista rendszer szimbolikus bástyája, és ezzel egy olyan erős dominó dőlt el, amely aztán sorra döntötte a többit is. Olyan groteszk volt ez a november 9., mint amilyen groteszk volt az egész NDK, egy bejelentést félreolvasott egy főmufti, az emberek meg komolyan vették és elindultak át a határon, a határőrök, vámosok meg nem bírták idegileg, és felnyitottak minden sorompót: SZABADSÁG!

A husáki-jakesi Csehszlovákiában nagy volt a riadalom, hiszen tudták, hogy ez mit jelent, game over elvtársak! Itt még hét napig tartották magukat, aztán november 17-én, egy kis nyugati titkosszolgálati segítséggel megtörtént, aminek meg kellett történnie: SZABADSÁG!

Micsoda idők voltak!

Elhittük, hogy ami történik velünk és általunk, az a valóság.

Pedig dehogyis volt az, hiszen már akkor is a háttérben mozgók és irányítók keze munkája volt az egész keleti bedőlés, persze akkor nem bántuk, hiszen mindannyian nyugatbarátok és antikommunisták voltunk, kivéve azt a pár kommunistát, aki akkor is a felvidéki magyarok vérért szívva élte az életét, és sokan közülük még most is ezt teszik. A nagy túlélők...

Aztán teltek az évek, volt itt minden, mint a vásárban, Mečiartól szurkolóverésen át, Bugárig minden.

A felvidéki magyar is megkopott, beszürkült, elfáradt a nagy szabadságban és jólétben, egy része elszajhásodott, egy része meghalt, mert ez az élet rendje, és egy nagy része meg sem született, mert ez lett a trendi nyugati életérzés szerinti „rend”: SZABADOSSÁG!

Aztán jött Schengen, meg Fico, Fletó, Danko, egyik jobb, mint a másik, mígnem 2010-ben jött Orbán Viktor és maradt, és azt mondta a magyar nemzetnek, hogy SZABADSÁG, de más-képpen, úgy, ahogyan azt a magyar nép évezredek óta kívánta, harcolta és kívánta, vagy éppen nem vívta ki.

Így értünk el a mai napig, amikor már évek óta duplasoros szögesdrótkerítés végtelen hossza rondítja Magyarországot déli határát, mert a Nyugat úgy gondolta, hogy a meg nem született

gyerekeik helyett kész felnőtteket akarnak maguknak, ajándékba. Már nem elég a magyar orvos, a lengyel villanyszerelő, a cseh technikus meg a szlovák ápolónő, több kell, és színes, mert majd akkor jó lesz nekik és jól el lesznek tartva, általunk, általuk.

Mi más ez, mint a modern rabszolga-kereskedelem egyik válfaja, EU-kompatibilis selyempapírba csomagolva.

Harminchárom évvel ezelőtt nyugatbarátok voltunk és áhítottuk azt az életformát: SZABADSÁG.

Harminchárom évvel a berlini fal leomlása után utálattal nézzük mindazt, amit a Nyugat csinál önmagával és velünk, na meg a szerencsétlen ukránokkal mostanság.

Oda jutottunk, hogy undorral toljuk el magunktól a genderpolitikát, a villkommenkulturt, a háborúra való hergelést, az USA-talpnyalást.

Rájöttünk, hogy lehetünk mi szegényebbek, lehetünk mi a Nyugat diszkrét gazdasági gyarmata, lehetünk mi lesajnált keletiek, de több mint négy évtizedes kommunista agymosás után, akkor is több eszünk és tartásunk van, mint nekik ott nyugaton, és lehet, hogy paradoxul hangzik a migránsok ellen emelt drótkerítések mellől, de mi továbbra is kitartunk a saját értékeink mellett és joggal kiáltjuk a világba: SZABADSÁG!

Kedves felvidéki magyar politika, ezt kell követni, mert a felvidéki magyar nép is ezt kívánja: a saját szabadságát, az egyetemes magyar nemzetben belüli testvériséget, és a szülőföldjén az egyenlőséget.

2011.11.10., Papp Sándor/Felvidék.ma

A szlovák külügyminiszter munkában: ezúttal Orbán Viktor sálja okozott súlyos idegrohamot

Senki se mondhatja, hogy főlöszlegesen fűtik a szlovák külügyminisztérium épületét: Rastislav Káčer keményen dolgozik. Most például Orbán Viktor szurkolói sáljáról posztolt a Facebook-on, meg arról, hogy eddig még nem volt és sokáig tán nem is lesz olyan külügyminisztere Szlovákiának, aki ennyire pozitívan viszonyul az „uhorszkói örökségünkhöz”, mint ő. Mégis ott üti őt a magyar média, ahol éri.

A rövidzárlatot ezúttal a fenti képen látható sál váltotta ki, nem sok kommentár kell hozzá, tipikus ideges reakció a tolvajtól, ha szembesül a „bűnjellel”.

Káčer azzal nyitja tirádáját, hogy az elmúlt hónapokban, de különösen mióta külügyminiszter, nagyon „népszerű” lett a magyar médiában. Ha ez alatt azt érti, hogy a kvalitásaihoz és a nemzetközi szinten betöltött súlyát mérve többet foglalkoznak vele a megérdemelnél, akkor persze igaza van. No meg, hogy klasszikust idézzünk: aki prostinak áll, ne csodálkozzék, ha meg... magukévá teszik.

Az mindenesetre aligha a magyar média hibája, hogy Szlovákia rendre ilyen színvonalú nímandokat képes kiállítani diplomáciája élére.

Káčer esetében a gyógyíthatatlan magyarfóbiát már jól jelezte budapesti nagyköveti ténykedése is, semmin sem lepődhetünk meg tehát, a legkevésbé azon, ha minden egyes alkalommal agyérgörcsöt kap egy Nagy-Magyarország térkép láttán.

Ugyanis nekünk, magyaroknak ehhez nincs jogunk. Nincs jogunk több mint ezeréves történelmünkhöz és annak szimbólumaihoz, csak mert ez bántja azokat, akik annak idején belőle lakmároztak.

De ha már a szimbólumoknál tartunk: kezdjük most akkor sérelmezni, hogy Szlovákia megbecstelenítette a magyar címet, midőn fogta, vette, lelöttyintette a szláv trikolorral és megtette a magáénak?

Viszont ami már cseppet sem szimbolikus, hanem a rögválóság: Szlovákia külügyminisztere mindaddig mélyen hallgasson, amíg hazája jogrendjének szerves és máig alkalmazott részét képezik a náci kollektív bűnösség elvére épülő Beneš-dekrétumok. Ez az ősbűn, és nem egy szurkolói sál vagy egy térkép a falon. Facebook-posztok tízezeiben bizonygathatja, hogy mennyire nagyra becsüli a közös „uhorszkói” múltunkat, és hogy a Szlovákiában élő magyarok itt „otthon vannak”, mindez nem több, mint ócska porhintés.

Amíg az alkotmány már az első sorában kizárja a magyarságot, mint államalkotó nemzetet, amíg a náci dekrétumok továbbra is érvényben vannak, addig ezek a szavak ócska hazugságok.

Nem többek, mint egy félnótás hangjai egy jól azonosítható nemzetközi kórusban. Elég csak megnézni, kik csatlakoztak a hisztériához (elég csak annyit mondani, hogy a magyar nagykövetet máris bekérették az ukránok – tetszenek tudni, azok, akik leverik a magyar turult a béke és barátság jegyében...)

2022.11.26., Szűcs Dániel/Felvidék.ma

Szijjártó: a visegrádi együttműködésből mind a négy tagország sokat profitál

Fotó: Szijjártó Péter FB-oldala

A visegrádi együttműködésből mind a négy tagország sokat profitál, annak kézzelfogható, az emberek mindennapi életében is érezhető pozitív hatásai vannak – jelentette ki a tárca közleménye szerint Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter Pozsonyban.

A tárcavezető a V4-ek külügyminiszteri találkozóját követő sajtóértekezleten kiemelte, hogy a visegrádi együttműködés a magyar külpolitika szívének egyik közepe, amely mindegyik fél számára előnyös.

„Amióta a visegrádi csoport létezik, azóta mi, akik abban részt veszünk, többet tudtunk elérni, mintha egyénileg, külön-külön próbálkoztunk volna ugyanazzal” - szögezte le.

Kiemelte, hogy gazdasági és biztonsági szempontból is fontos eredményei vannak ezen partnerségnek. Példaként hozta fel, hogy 35 milliárd euróval tavaly megdőlt a Magyarország és a három másik tagállam közötti kereskedelmi forgalom rekordja, s ez idén további 30 százalékkal bővült. „Ez világosan mutatja, hogy a visegrádi országok közötti gazdasági együttműködés növeli Közép-Európa gazdasági erejét” – fogalmazott.

Szijjártó Péter ugyanakkor a V4-es együttműködés eddigi legnagyobb eredményének azt nevezte, hogy „nagy vitában, komoly ellenszéllel szemben” sikerült meggátolni a kötelező európai uniós letelepítési kvóták bevezetését.

„Ha ezt nem tudtuk volna elérni, akkor itt, Közép-Európában meg úgy általában Európában is tízezres számban érkezhetnének és élhetnének illegális migránsok” – mondta.

Aláhúzta, hogy a bevándorlás jelentette kihívás a mai napig fennáll, azonban Magyarország védi az EU külső határait, csak idén körülbelül 255 ezer illegális határátlépési kísérletet akadályozott meg. Ennek kapcsán köszönetét fejezte ki a visegrádi országoknak, amiért segítségképpen rendszeresen küldenek rendőröket, határőröket.

„Mindannyiunk érdeke, hogy az illegális migrációt feltartóztassuk fizikai és politikai formában egyaránt. És örülök annak, hogy ezen a hazám, hazáink szempontjából kulcsfontosságú területen a visegrádi csoport kiválóan működik” – közölte.

A miniszter újságírói kérdésre reagálva értetlenségének adott hangot azzal kapcsolatban, hogy szlovák kollégája élesen bírálta korábbi találkozóját a szlovák ellenzéki Irány – Szociáldemokrácia (Smer-SD) pártot vezető Robert Fico volt kormányfővel.

Mint mondta, több mint nyolc éve külügyminiszter, és sok mindent látott már, de olyat még nemigen, hogy azért kritizáljanak valakit, mert nem kizárólag a kormányzó párt, hanem az ellenzék képviselőivel is találkozik.

„Arra szeretném kérni, hogy tanulmányozza, legyen kedves, hogy Európában eddig hány külügyminiszter találkozott ellenzéki képviselőkkel a hivatalos látogatása során, és akkor majd meg tetszik lepődni” – közölte.

Az Ukrajnának nyújtandó közös EU-s támogatást illetően pedig kiemelte, hogy a kormány nem vétózott meg semmilyen anyagi segítségnyújtást, sőt azt határozottan támogatja, csak kétoldalú alapon, és nem közös hitelfelvétellel.

Szavai szerint elvi álláspontról van szó, mivel Magyarország szerint az Európai Unió jövője nem a közös adósság irányában van.

2022.12.06. MTI

Szijjártó Péter pozsonyi látogatása során a Szövetség vezetőivel és megyei alelnökeivel is eszmecserét folytatott

Természetszerű építkezés Petőfinél

Petőfi Debrecenben, 1844, Orlay Petrich Soma festménye

Petőfit költőként és szellemi gyökéremberként eddig aligha vizsgálta bárki is abból a szempontból, hányszor említette verseiben a virágot és a hazát. Pedig nem mindegy. Mindkettő a természettel függ össze. A virág a megrendíthetetlen, ugyanakkor a pusztítható természet csodálatos jelensége, a haza a megrendíthető és az elpusztítható ember szellemi, lelki életének tartozéka. A virág tűnik maradandóbbnak, mert van esélye minden évben újra sarjadni. A természet minden évben megadja erre az esélyt. A hazát csak emberi tudatossággal lehet építeni vagy pusztítani, feloldani a nagy határtalanságban – az ember biológiai lényként való egyidejű megváltoztatása nélkül. Ezért a virágot csodálnunk lehet, és kissé irigyelnünk is kell gyökéri és virági létének ezt a harmóniáját, hiszen megmarad eredetisége. A hazát alkotnunk kell az elképzelhető fizikai, szellemi, lelki és időkeretben, de leginkább

virágoztatni és sajátosan védeni a pusztítókkal szemben. Haza nélkül nemzet sincs.

Petőfi egy természettudós meggyőződésével vetette papírra huszonegy évesen (1843 december):

„A virágnak megtiltani nem lehet,
Hogy ne nyílják, ha jön a szép kikelet;”

(...) Egy biológiát/botanikát tanuló egyetemi hallgatónak aligha jutna eszébe ez az idézett gondolat. Persze, mert nem költő.

Csakhogy Petőfi filozófiailag más. Benne a virágtól a szerelmen át a forradalomig és a szabadságig, a fehéregyházi eltűnéséig a természetszerű építkezés sorrendjében sorakozik fel az élet, az élete.

Duray Miklós

Forrás: Duray Miklós utószava Oriskó Norbert A természet vadvirága c. kötetéhez, amely Petőfi születésének közelgő 200. évfordulójára jelent meg 2020-ban. A képen Duray Miklós a könyv lévai bemutatóján.

200 éve született a segesvári csatában eltűnt Petőfi Sándor

Az idei 24. Mécs László Szabadegyetem programjában is ott volt a Petőfi bicentenárium.

A természet vadvirága című Petőfi-kötetem bemutatója előtt szó volt a szibériai Petőfi-kutatásokról is. Mihályi Molnár László bevezetőjében szót Petőfi Sándor zsenialitásáról, ahogy arról is, hogy „sok-sok titok leng Petőfi körül. Úgy tanítják, hogy megölték a segesvári csatán a nép emlékezete viszont pontosabb: eltűnt.” Mint mondta, már Arany János és Jókai Mór sem hitték el, hogy Petőfi ott meghalt, azóta pedig több kutatás is ezt a nézetet erősíti. Emlékeztetett arra, hogy a Magyar Tudományos Akadémia

(MTA) azzal is érvelt Petőfi segesvári halála mellett, hogy onnan nem is vittek hadifoglyokat, de már az osztrák lapokban is megjelent, hogy az oroszok 500 hadifoglyot vittek el a csata után.

A Petőfi-program előadójaként ezzel kapcsolatban annak a véleményemnek adtam hangot, hogy az, ami történik a Szibériából hazahozott csontok esetében, a tudományosság megcsúfolása, hiszen már több mint 30 éve kezdődött az a történet, amely máig sem lett egyértelműen tisztázva – holott ma már a mindent eldöntő DNS-vizsgálatok is a tudomány rendelkezésére állnak, illetve állhatnának. Az MTA elutasító magatartása engem sem győzött meg. Úgy gondolom, azok a kutatók, akik segítik nagy költőnk halálának tisztázását, köszönetet érdemelnek. Petőfi megérdemelné, hogy születésének 200. évfordulóján erre is sor kerüljön. Azt a kérdést, hogy Petőfi a csatában vagy a szibériai száműzetésben adta vissza lelkét a teremtőnek, nem szabad érzelmi síkon megközelíteni, az igazságot kell elfogadni és kimondani.

Petőfiről szólva elmondtam, rövid élete során az emberi élet teljességét vonultatta fel, volt benne minden, teljesült vágyak, ugyanakkor kemény megpróbáltatások is. Petőfi összes költeményeiben az élet számos aktuális kérdésére is választ kaphatunk. A mai nyugati világban – pl. a sportrendezvényeken – is tapasztalható térdeléssel kapcsolatban is egy Petőfi-verset említettem példának. Mint tudjuk, a költő atyjaként szerette Bem József tábornokot, de még előtte sem hajtana térdet, mert: „S ha volna ember, kit mint / Istent imádanék, / Meghajlanék előtted / Térdem, meghajlanék.” (Petőfi: Négy nap dörgött az ágyú..., Debrecen, 1849)

Forrás: Oriskó Norbert, Felvidék.ma (Részlet a Bepillantás a jászói szabadegyetem értékeibe c. írásból, amely 2022.07.18-án jelent meg a hírportálon)

Petőfi Sándor - Barabás Miklós rajza

Petőfi dicsérete: Szarka Gyula új albummal Petőfi Sándor előtt tiszteleg

A Magyar Nemzeti Múzeumban mutatták be Szarka Gyula Petőfi dicsérete című albumát; a Petőfi bicentenárium tiszteletére megjelenő lemez olyan közismert versekre épül, mint a Pató Pál úr, a Reszket a bokor, mert..., a Falu végén kurta kocsmá, a Megy a juhász számaron, A szabadsághoz, a Szerelem és bor vagy a Csokonai.

Szarka Gyula már hosszú ideje foglalkozik Petőfi költészetének zenés megjelenítésével, verseinek megzenésítésével. 2007-ben jelent meg a Bor és a lányka című lemeze, amely zömében Petőfi bordalait tartalmazza, de korábbi zenekara, a Ghymes lemezein is megszólalt egy-egy Petőfi-vers zenés adaptációja.

A címadó dal új szerzemény, kifejezetten erre az alkalomra született, szövegében Petőfi karizmatikus sorait idézi.

„Petőfi szabadságvágya, humora, dinamizmusa követendő példa lehet a mai fiatal korosztály számára. Meggyőződésem, hogy a zene segítségével közelebb hozhatjuk annak lehetőségét, hogy a ma embere újra felfedezze magának Petőfi zsenialitását” – idézi a közlemény Szarka Gyulát, aki hozzátette: függetlenül attól, hogy Petőfi szavalt-e a Nemzeti Múzeum lépcsőin, vagy ez csak városi legenda, az intézmény méltó helyszíne a lemezbemutatónak.

(MTI/Felvidék.ma)